

KADININ STATÜSÜ KOMİSYONU'NUN 67. OTURUMU GERÇEKLEŞTİ

Birleşmiş Milletler'in her yıl düzenlediği, küresel ölçekte yıllık en geniş katılımlı toplumsal cinsiyet eşitliği toplantısı olan Kadının Statüsü Komisyonu'nun (CSW67) altmış yedinci oturumu 6-17 Mart 2023 tarihlerinde gerçekleşti. Kadın Statüsü Komisyonu, kadın ve erkek eşitliği sağlamak ve küresel politikalar geliştirmek için 21 Haziran 1946'da Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC) kararı ile kuruldu. Kadın ve LGBTİ+ hareketinin mücadelesi ile kurulan ve devletler üstü siyaset yapma olanağı sağlayan bu komisyonun toplantılarına ECOSOC akreditasyonu¹ olan üye sivil toplum kuruluşları katılabilmekte.

Sivil Toplum ve BM Genel Sekreteri Antonio Guterres Toplantısı

Covid19 salgınından beri ilk kez yüz yüze New York'ta düzenlenen toplantı "Cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlendirilmesi için dijital çağda yenilik, teknolojik değişim ve eğitim" başlığında, yan etkinlikleri ile beraber yaklaşık 800 oturum ile gerçekleşti.

BM Kadının Statüsü Komisyonu, her yıl ilgili başlık altında "Uzlaşmış Sonuçlar" adıyla bir sonuç raporu ortaya çıkarıyor. Bu raporun amacı BM üye devletlerinin kadınlara ve kız çocuklarına yönelik politikalarını takip edebilmeleri için birbirlerinden beklediği küresel davranış normlarını belirler. Bu sonuç belgesi CEDAW gibi uluslararası bir anlaşmaya tekabül etmediği için hukuksal olarak bir bağlayıcılığı ya da yaptırımı yok. Fakat üye devletler uluslararası alandaki prestijleri gereği politika yaparken uzlaşmış sonuç metnine bağlı kalabiliyorlar.

¹ Etkiniz, CŞMD, "Ekonomik ve Sosyal Konsey (ECOSOC) nedir ve ne yapar?"

CSW67 Uzlaşılmış Sonuçları

Komisyonun bu yılki uzlaşılmış sonuçlarında² hükümetler ve özel sektör de dahil olmak üzere tüm paydaşlara, toplumsal cinsiyet eşitliğini ve tüm kadınların ve kız çocuklarının güçlendirilmesini sağlamak için mevcut taahhüt ve yükümlülükleri tam olarak uygulamaya yönelik tavsiyeleri yenilik ve teknolojik değişim bağlamı kurularak verildi. Bu uygulamaya yönelik tavsiyeler, dijital alanlara ve materyallere eşit erişim, katılım ve korumayı iyileştirmek için harekete geçme tavsiyelerini içeriyor. Sonuçlarda, uluslararası sözleşmeler ve deklarasyonların yanında Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Beyannamesi (CEDAW) yeniden teyit edilerek kadın, çocuk, mülteci ve engellilerin insan hakları ve iklim adaleti ile ilgili tüm uluslararası sözleşmelerin toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasında ve kadınlar ve kız çocuklarının güçlendirilmesindeki önem yeniden vurgulandı.

Göçmen ve Mülteci Kadın ve Kız Çocuklarının Haklarının Korunması: Avrupa Konseyi, İzlanda'nın Birleşmiş Milletler Misyonu ve Daimi Komite tarafından ortaklaşa düzenlenen yan etkinlik

Cinsel ve toplumsal cinsiyet temelli şiddet konusunda komisyon, Koronavirüs hastalığının ve pandeminin (COVID-19) ekonomik ve sosyal etkilerine değinerek, toplumsal cinsiyete dayalı mevcut eşitsizliklerin küresel gıda güvenliği krizi, iklim değişikliği, çevresel bozulmalar ve felaketler ile daha da arttığını ve yoksulluğun kırılgan gruplar üzerinde daha da derinleştiğini söyledi. (Madde 24)

Komisyon, kadınların ve kız çocuklarının yaşama haklarının desteklenmesi ve bunlara saygı gösterilmesinin önemini vurgulayarak mahremiyetlerinin ihlal edilmemesi gerektiğini, bu ihlallerden kadınların ve kız çocuklarının korunmasının cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı da dahil olmak üzere şiddet, cinsel istismar ve cinsel taciz, siber zorbalık ve siber taciz yanı sıra dijital ve çevrimiçi ortamlarda meydana gelebilecek her türlü şiddetin önlenmesi için önemli olduğunu

² CSW 67 Uzlaşılmış sonuçlar; https://www.unwomen.org/sites/default/files/2023-03/CSW67_Agreed%20Conclusions_Advance%20Unedited%20Version_20%20March%202023.pdf

vurguladı. Sınır ötesi dahil olmak üzere iletişimin gözetlenmesi ve/veya kesilmesinin olumsuz etkisinin kişisel verilerin toplanmasının yanı sıra iletişimlerin izlenmesi ve/veya durdurulması özellikle kitlesel ölçekte gerçekleştirildiğinde, insan haklarının kullanılması ve bunlardan yararlanılması üzerinde etkili olduğunu belirtti. (Madde 43)

Tarihsel ve yapısal eşitsizlikler, erkeklerle kadınlar arasındaki eşitsiz güç ilişkilerin neden olduğu kadın ve kız çocuklarına yönelik her türlü şiddet suç olarak tanımlanarak komisyon tarafından kınandı. (Madde 49) Çevrimiçi ve çevrimdışı, cinsel taciz gibi cinsel ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddet dahil olmak üzere kamusal ve özel alanlarda gerçekleşen aile içi şiddet, kadın cinayetleri dahil toplumsal cinsiyete dayalı cinayetler, çocukların evlilik yolu ile cinsel, fiziksel, psikolojik ve ekonomik sömürsü, kadın sünneti, çocukların zorla çalıştırılması, kadınların seks endüstrisinde çalışmaya zorlanması, cinsel sömürü ve istismarın yaygın olması, yeterince tanınmaması ve yeterince bildirilmemesi de komisyonun “Uzlaşmış Sonuç Raporu” editlenmemiş versiyonunda üzerinde durduğu konular oldu.

CSW67 Resmi Oturumları, Paralel Etkinlikler ve Yan Etkinlikler

CSW67 Oturumu'na bu yıl Türkiye'den yaklaşık 13 kadın ve LGBTİ+ örgütünden³ temsilciler katılım sağlarken, açılış oturumunun öğleden sonraki seansına Türkiye adına Aile Bakanı Derya Yanık'ın video ile katılımı dışında herhangi bir Türkiye Hükümeti temsiliyeti gerçekleşmedi. Afrika, Güney Amerika, Asya ve Pasifik, Avrupa, Kanada ve Amerika'dan pek çok hükümet düzeyinde yetkili, sivil toplum örgütü ve özel sektör temsilcisinin katıldığı oturumlarda özellikle hükümetlerin ve sivil toplum örgütlerinin gerçekleştirdiği oturumlar dikkat çekiciydi.

Dijital Ekosistemde Kadınların ve Kız Çocukların Hak Savunucularına Yönelik Cinsiyetçi Nefret

³ Katılan kurum ve temsilcilere Kırmızı Biber Derneği raporundan ulaşabilirsiniz:
<https://kirmizibiberdernegi.org.tr/raporlar/>

Resmi oturumlar, yan etkinlikler, paralel etkinlikler de dahil olmak üzere dijital çağdaki yenilikler, teknolojik değişim ve eğitim teması çok geniş bir yelpazede; farklı temsiliyet grupları, farklı ihtiyaçlara işaret etme ve toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlama amacıyla başka bir perspektif geliştirme açılarından işlendi. Dünyanın birçok bölgesi ve ülkesi özelinde, kırsal kesimde yaşayan kadınlar ve kız çocukları açısından, teknolojiye erişimdeki engeller, dijital alan ve araçlara erişimdeki adaletsizlik, dijital okuryazarlık ve eğitime erişimdeki adaletsizlik ve bunların önlenmesine yönelik adımlar konuşuldu. Ayrıca yerel yönetimlerde kadın belediye başkanlarının teknoloji ve dijital araçları kullanımları ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin desteklenmesine katkıları ve teknoloji ve eğitim yoluyla kadın ve kız çocuklarının sağlıklarının geliştirilmesi oturumlarda tartışılan konulardandı. Ekonomik, politik ve sosyal eşitsizlikler, kadınların özgürlükleri ve ifade özgürlükleri açısından dijital adaletin sağlanması başlıklarında da etkinlikler düzenlendi.

Selma Acuner, Kadın Koalisyonu, United Cities and Local Governments

Dijital yenilikler ve teknolojinin cinsel şiddet sonrası kanıt elde etmedeki kullanım örnekleri de uygulamaya yönelik gösterilen örnekler arasındaydı. Toplumsal cinsiyet temelli şiddet, cinsel ve dijital cinsel şiddetle mücadelede yenilikçi feminist öğrenmeyi kucaklama, dijital sektörlerde kadın girişimini arttırma, teknoloji yoluyla cinsel sağlık ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin önünü açma gibi çok farklı alan ve başlıkta tematik etkinlikler gerçekleşti. CŞMD'nin alanı olan cinsel/cinselleştirilmiş şiddet, cinsel sağlık konularında da teknoloji ve yeniliklerin kullanımı ve eğitim çerçevesinde birçok etkinlik gerçekleşti.

Oturum kapsamında paralel/yan etkinliklerde kapsayıcılık ve kesişimsellik açısından LGBTİ+'ların temsili özel olarak bu alanda çalışan sivil toplumun odağında olsa da genel olarak her oturumun

kapsayıcı bir dil ve perspektifle gerçekleştiği gözlemlenmedi ve temsil çok sınırlı sayıda gerçekleşti.

CşMD'nin Katılım ve Katkı Sunduğu Oturumlara Dair Gözlemleri

CSW67 sırasında yarı yapılandırılmış bir alanda sorunları gündeme getirmek ve farklı konularda fikir alışverişinde bulunmak için LGBTQI+ hakları sohbet grupları etkinliklerinden birine CşMD olarak katıldık. Konunun uzmanı olan iki ila üç kolaylaştırıcı tarafından yönlendirilen oturumlarda dünyanın farklı ülkelerinden küresel ekte LGBTİ+'ların yaşam hakları, karşılaşılan cinselleştirilmiş şiddet biçimleri, eşitlik talepleri, trans kadınların temsilleri, ifade özgürlükleri, dinlerin baskısı, karşılaşılan dışlama ve ayrımcılıklar ve tüm bu ayrımcılık ve şiddet biçimleri ile mücadele yöntemleri, m nerileri konuşuldu. Uzlaşılmış sonuçlarda ise LGBTİ+'ların sorunlarına yer verilmemesi, haklar konusunda Birleşmiş Milletlerin yetersizliğini gözler önüne serdi.

Afganistan, İran ve Türkiye'de kız çocuklarının eğitime erişimleri önlerindeki engeller, m önerilerinin sunulduğu oturumlar gerçekleşti. Tayvan'dan Arjantin'e kadar destek hizmetlerine erişim ve hayatta kalanların hakları, kamu ve özel sektörü iř birlikleri ile koruma, nleme ve eğitim hizmetlerinin gelişimlerinin yanında yeni çıkan yasaların gndemleştirildiği oturumlar gerçekleşti. Dijital musallat olma, kişinin rızası olmadan özel ya da cinsellik içeren fotoğraf ve videolarını yayma gibi şiddet türlerinden korunmak için devletlerin iř birlikleri, şiddete karşı koruma mekanizmaları, hukuksal olarak toplumsal cinsiyete duyarlı ve travma bilgilendirici yaklaşımları da içeren yasa örnekleri hakkında bilgilendirme oturumları da yeni dijital çağda görülmeye başlanan bu şiddet biçimleri hakkında tartışma ortamı yarattı. Özellikle dijital, kamusal ve özel alanlarda gerçekleşen cinsel şiddetten hayatta kalanların özne olarak katıldığı bu oturumlarda kişilerin mücadele süreçlerini anlatmaları oldukça glendiriciydi.

Sivil Toplum ve BM Genel Sekreteri Antonio Guterres Toplantısı

Aktivistlerin ve kurumların sürdürülebilirliği için politik bir strateji olarak hayatımızda olan öz bakım araçları da CSW67’de çeşitli şekillerde uygulandı. Şiddet ve travma dinlenen yoğun programların aralarında ruhsal ve bedensel bütünlüğü sağlamak için meditasyonlar, topraklama ve stabilizasyon çalışmaları yapıldı. Küresel savunuculuk ağlarının, feminist pedagoji yöntemleri ile yapılandırılmış oturumların olması dayanışmayı ve diyalogu güçlendirdi.

CŞMD, ayrıca ev sahipliğini Un Women, UNFPA (BM Nüfus Fonu), Global Fund for Women, İngiltere, İzlanda, Women’s Major Group, Avrupa Konseyi gibi ülke ve kurumların üstlendikleri ortak toplantılara, Kırmızı Biber Derneği’nin Türk Evi’nde düzenlediği resepsiyona Türkiye’den bağımsız kadın ve LGBTİ+ örgütlerinin bir parçası olarak katıldı.

Sima Bahous ve bağımsız Kadın ve LGBTİ+ hareketinden Türkiye Delegasyonu, NY/ Mart 2023
Fotoğraf: UN Women/Ryan Brown.

Oturlar Dışındaki Temalar

CSW oturumları dışında alanımızda çalışan paydaşlarımızla ile de buluşma fırsatı yakaladık. New York'ta bulunan ve yılda ortalama 250 bin kişiye destek hizmeti veren Safe Horizon örgütü, ev içi şiddet, cinsel istismar, ısrarlı takip, tecavüz ve cinsel saldırı ve insan ticareti gibi birçok şiddet türüne yönelik çalışıyor. Safe Horizon çalışanları ile karşılıklı yürüttüğümüz faaliyetlere dair görüş alışverişinde bulunduk ve hem NY yerelindeki destek sistemine dair, hem de program ve faaliyetlerine dair verimli bilgiler edindik. CŞMD'ye katkı sunabilecek konularda deneyim ve materyal paylaşımı üzerinden iletişimimizi sürdürmeyi planlıyoruz.

Temas kurduğumuz bir başka örgüt de Law and Order - Special Victims Unit dizisinde rol alan Mariska Hargitay'ın kurucusu olduğu Joyful Hearts Vakfı idi. Tüm ABD eyaletlerinde cinsel şiddete özel savunuculuk faaliyetleri yürüten bu vakıf özellikle cinsel saldırı davalarında tecavüz kitlerinin uygulanması ve Kodis veri tabanına işlenmesi, cinsel saldırı davalarına yönelik hayatta kalanı destekleyici yasaların ilgili eyaletlerde geçirilmesi için savunuculuk çalışmaları yürütüyor.

Sonuç olarak, her yıl yeni bir tema üzerinde ve tüm dünyadan sivil toplum, savunuculuk, özel sektör ve devletlerin katılımıyla New York'da gerçekleşen CSW (Kadının Statüsü Komisyonu) oturumlarına katılımın; Türkiye'deki kadın ve LGBTİ+ örgütlerinin seslerini tüm dünyaya duyurması, yeni ağlar ve dayanışma grupları oluşturarak Türkiye'deki değişim ve dönüşüme katkıda bulunması, dünyanın farklı bölgelerinde tartışılan toplumsal cinsiyet eşitliği ve şiddetle mücadele konularını takip etmesi ve benzer paydaşlarıyla dayanışma içinde olması açılarından önemli ve vazgeçilmez buluyoruz. Umuyoruz ki Türkiye'de cinsiskırım, ayrımcılık, cinsel/cinselleştirilmiş şiddet, homofobi transfobi ve haklarımıza yönelik tüm saldırılara karşı mücadele veren sivil toplum örgütleri, otonom gruplar ve diğer aktörler ihtiyaçları olan desteklere erişerek CSW oturumlarına katılım ve ilgiyi arttırabilirler.